

Mottagare
Regionstyrelsen

Behov av ramförstärkning Dans och Cirkus på Gotland

Förslag till beslut

- Informationen tas emot. Önskemålet om ramförstärkning från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med alla andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

I september togs beslutet att tillskapa resurscentret Dans och cirkus på Gotland inom Region Gotland och kultursamverkansmodellen (RS 250930 § 393).

I rapporten i ärendet (bifogas) beskrevs att verksamhetens behov är en budget om 1,5 mnkr. Behovet för att bedriva verksamheten enligt beslutat uppdrag är regional ramförstärkning om 500 tkr och statlig ramförstärkning om 500 tkr samt ytterligare projektmedel för särskilda utvecklingsinsatser. I ett första steg samlades befintliga medel, cirka 500 tkr ur befintlig ram för uppstart 2026 och kvarstående behov är därför 1 mnkr.

För verksamhetsutveckling enligt plan är behovet en regional ramförstärkning om 500 tkr från och med 2027. Detta för att kunna inkludera cirkusområdet, rekrytera en verksamhetsutvecklare på deltid, utveckla arbetssätt, tillsätta och arvoda verksamhetens referensgrupp, utlysa uppdrag till fria professionella aktörer, ta fram en plan för extern kommunikation och arbeta vidare med statlig och extern finansiering.

Kultur och fritidsavdelningen inom regionstyrelseförvaltningen anser att ökade verksamhetsmedel för resurscentret Dans och Cirkus på Gotland är en viktig insats för utveckling i linje med Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Endast 2 % av medlen inom kultursamverkansmodellen på Gotland fördelas idag till dans. Området har identifierats som ett strukturellt svagt område med behov av stärkt organisering och ökade medel.

En ramförstärkning skulle möjliggöra Region Gotlands måluppfyllelse enligt Kulturplan 2025-2028, Vårt Gotland 2040, Genomförandeprogrammet

kraftsamling för hälsa och ett hållbart Gotland, Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2025-2028, Regionfullmäktiges prioriteringar: Ett hållbart växande Gotland. Hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser samt regionfullmäktiges koncernövergripande mål kring kultur och rörelse.

Ärendebeskrivning

I september togs beslutet att tillskapa resurscentret Dans och cirkus på Gotland inom Region Gotland och kultursamverkansmodellen (RS 250930 § 393). I rapporten i ärendet (bifogas) beskrevs att verksamhetens behov är en budget om 1,5 mnkr. Medel om cirka 500 tkr samlades ur befintlig ram. Utöver befintliga medel finns därför behov av tillskott om 1 mnkr. Ett äskande av regionala medel, 500 tkr, skulle enligt rapporten ske inför verksamhetsår 2027 inom processen för mål och budget. Utöver detta söks under februari/mars 2026 500 tkr statlig finansiering inom projektmedel för regionala kulturverksamheter.

För verksamhetsutveckling enligt plan är behovet en ramförstärkning om 500 tkr från och med 2027. Detta för att kunna inkludera cirkusområdet, rekrytera en verksamhetsutvecklare, utveckla arbetssätt, tillsätta och arvoda verksamhetens referensgrupp, utlysa uppdrag till fria professionella aktörer, ta fram en plan för extern kommunikation och arbeta vidare med statlig och extern finansiering.

Tabell 1: Kostnadsfördelning inom budgetram 1 000 tkr.

Kostnad	tkr
Verksamhetsledare, 50 %	400
Lokaler	166
Verksamhetsmedel*	434
SUMMA	1 000

* Inkludering av cirkusområdet, arvodering referensgrupp, kommunikation, uppdrag.

Dans och cirkus på Gotland ska verka för att främja dans- och cirkusområdet. Uppdraget beskrivs i bifogad rapport och behovet för en uppstart av utvecklad verksamhet enligt rapporten har beräknats till 1,5 mnkr. Befintliga medel, totalt cirka 0,5 mnkr, räcker endast till redan upparbetad verksamhet på dansområdet såsom dansvecka, dansresidens och hyra av träningslokalen Studio 508. Om inte medel tillförs, kommer uppdraget inte att kunna uppfyllas.

Bedömningsgrunder

Dans och Cirkus på Gotland ingår i kultursamverkansmodellen som regleras av Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Förordningen pekar mot de nationella kulturpolitiska målen, god tillgång till sju kulturområden för länets invånare och till den regionala kulturplanen. De strategiska utvecklingsområden som Kulturrådet har tagit fram är:

- Utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten.
- Ge utrymme till konst- och kulturområden med svag regional struktur
- Insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet.

De paragrafer som berör ärendet kan ses nedan.

Utdrag ur Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Ändamålet med fördelning av statsbidraget

4 § Fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer.

Villkor för regionernas fördelning av statsbidraget

6 § En region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen och kulturplanen överensstämmer med denna förordning och de föreskrifter som meddelas med stöd av denna förordning.

8 § Med utgångspunkt i det ändamål som anges i 4 § ska regionen ansvara för att bidragsgivningen enligt denna förordning främjar en god tillgång för länets invånare till

1. professionell teater-, dans- och musikverksamhet,
2. museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete,
3. biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet,
4. professionell bild- och formverksamhet,
5. regional enskild arkivverksamhet,
6. filmkulturell verksamhet, och
7. främjande av hemslöjd.

Dansområdet är det konstområde med lägst finansiering på Gotland. Endast 2 % av medlen i kultursamverkansmodellen går i dagsläget till dans och ingen förflyttning har skett från 2025 års fördelning. Området har identifierats som ett strukturellt svagt område med behov av stärkt organisering och ökade medel.

Tabell områdesfördelning KSM 2026 enligt föreslagen fördelning:

Områdesfördelning KSM 2026	kr	%
Dans	1 166 486	2%
Film	3 809 586	7%
Konst och form	5 935 363	10%
Kulturarv	15 326 386	27%
Litteratur och biblioteksverksamhet	2 895 486	5%
Musik	16 867 546	29%
Slöjd	1 468 749	3%
Teater	9 968 901	17%
SUMMA	57 438 500	100%

Dans- och cirkusområdet lämpar sig särskilt väl för insatser som vill nå barn och unga. Dans och cirkus brukar lyftas som en konstform där normer kring genus och kön utmanas. Området engagerar också individer i tonåren och även upp i tidiga vuxenåren, vilket gör dans till en viktig arena för att bibehålla föreningsengagemang för dessa grupper.

Folkhälsostatistiken visar att unga 16-29 år i högre grad än resten av befolkningen lider av oro, ångest, stress och psykisk påfrestning. Ungdomar på Gotland har låg tillit till andra, känner stor otrygghet och är ofta utsatta för kränkande bemötande. Var fjärde ungdom (16-29 år) känner sig ensam och många saknar emotionellt stöd. Flickor mår sämre än pojkar och de känner sig ofta otrygga i samhällsmiljöerna – på ungdomsgårdar, bussar, i skolan, i fritidslokaler och i bostadsområden. Allra sämst mår personer med en annan könstillhörighet än heterosexuell. Satsningar på ungas kulturutövande och kulturupplevelser är en viktig åtgärd för att möta dessa utmaningar.

Resurscentrets arbetsområde är hela Gotland. Genom att stimulera fria professionellas produktioner kan både skolor och andra arenor få ta del av ett utökat dansutbud. Även om Dans och cirkus på Gotland är tänkt att ta plats i Solberga kulturhus 2029, kommer verksamhet att bedrivas på fler platser över hela ön.

Den internationalisering som har skett inom dansområdet i Sverige de senaste åren, med en ökad export av svenskproducerade produktioner, är mycket intressant för Gotland. Dans och cirkus ordlösa uttryck i kombination med Gotlands ö-läge ger intressanta möjligheter för samarbeten runt Östersjön och vidare i världen. Det i sin tur ger framtida möjligheter för extern finansiering genom nationella och internationella projektmedel.

Det beskrivna behovet av ramförstärkning går mot följande mål:

- Kulturplan 2025-2028:

Mål 1: Strukturellt svaga områden stärks.

Mål 2: Fler verksamhetsanpassade lokaler är tillgängliga.

Mål 3: Stärkta förutsättningar för konstnärligt skapande, hög kvalitet och professionell utveckling

Mål 4: Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur.

Mål 5: Nya grupper nås av och engageras i kulturlivet.

Mål 6: Medskapande arbetssätt är etablerade.

Mål 7: Kulturens roll för demokratiutveckling stärks.

Mål 9: Företag inom kulturella och kreativa branscher har goda möjligheter att utvecklas.

- Vårt Gotland 2040:

Övergripande mål:

Gotland är ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla samt

Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft.

Effektmål:

1 En god, jämlik och jämställd hälsa.

2 En trygg och attraktiv livsmiljö med goda uppväxtvillkor.

10 God konkurrenskraft och tillväxt i näringslivet.

- Genomförandeprogrammet kraftsamling för hälsa och ett hållbart Gotland.

- Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2025-2028.

- Regionfullmäktiges prioriteringar: Ett hållbart växande Gotland.

Hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser.

- Regionfullmäktiges koncernövergripande mål:

Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 % under perioden 2024-2027.

Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning och personer 65 år eller äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 % under perioden 2024-2027.

Bedömning

Bedömningen är att ökade verksamhetsmedel för resurscentret Dans och Cirkus på Gotland är en viktig insats för utveckling i linje med flera av Region Gotlands mål. Området har identifierats som ett strukturellt svagt område med behov av stärkt organisering och ökade medel.

En ramförstärkning skulle möjliggöra insatser för barns, ungas och unga vuxnas välbefinnande, skapande, identitetsbyggande och tillhörighet. En trygg organisering och finansiering för ett resurscenter innebär också möjlighet att förstärka satsningar på hälsa genom hela livet. Att stärka dans- och cirkusområdet är att stärka fria professionella aktörer inom flera konst- och kulturområden och bidrar till en mångfald av uttryck. Dans och cirkus ordlösa uttryck i kombination med Gotlands ö-läge ger intressanta möjligheter för samarbeten runt Östersjön och vidare i världen.

Föreslagen ramförstärkning svarar mot mål i Kulturplan 2025-2028, Vårt Gotland 2040, Genomförandeprogrammet kraftsamling för hälsa och ett hållbart Gotland, Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2025-2028, Regionfullmäktiges prioriteringar: Ett hållbart växande Gotland. Hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser samt regionfullmäktiges koncernövergripande mål kring kultur och rörelse.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att den föreslagna ramförstärkningen går i linje med Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ramförstärkningen är motiverad och väl grundad ur ett resursperspektiv.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att förslaget skapar bättre förutsättningar för barn och unga på Gotland.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att ramförstärkningen möjliggör verksamhet som kan möta identitetsbyggande och utmana normer kring genus och kön.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget möjliggör ett utökat kulturutbud över hela Gotland.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

Rapport Dansområdets organisering inom Kultursamverkansmodellen, daterad 2025-2029
Kulturplan 2025-2029
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-13

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Maria Wennström
tf Avdelningschef kultur och fritid

Skickas till

Dans och cirkus på Gotland